

BeeHive

השיח ברשתות החברתיות במזה"ת

עורכים: ד"ר הראל חורב, הדס סופר שבתאי

כרך 3, גיליון 1, ינואר 2015

דאע"ש ברשת – המקרה של טמבלר (Tumblr)

לינדה דיין

באמצע חודש דצמבר 2014, עצרה ממשלת מדינת בנגלור שבהודו משתמש בשם @ShamiWitness, בעל חשבון שלו עשרות אלפי עוקבים בטוויטר בחשד שפעל לגיוס תמיכה בדאע"ש.¹ דבר המעצר התפרסם על רקע התעניינות גוברת של התקשורת העולמית בשימוש בטוויטר ובפייסבוק ככלי גיוס עבור דאע"ש, שכן, עבור רבים מהצעירים המתגייסים לשורותיו משמשות הרשתות תחנה ראשונה בהצטרפותם הפעילה ללחימה בעיראק ובסוריה.² בשל חשיבותן כבמה להפצת מסרים, נתונות טוויטר ופייסבוק (כמו גם האתר החברתי ask.fm המבוסס על פלטפורמה של שאלות ותשובות) תחת מנגנוני פיקוח הדוקים של מפעיליהן, וחשבונות מטעם דאע"ש ולמענו נחסמים בהן על בסיס יומי.³ זאת ועוד, רשתות אלו מגדירות תנאים נוקשים בכל הקשור להסתה, הפצת דברי-שטנה ופרסום תמונות אלימות, המקשים על הגיהאדיסטים להפיץ דרכן את מסריהם.

בשונה מהרשתות החברתיות הגדולות מהווה האתר החברתי טמבלר (Tumblr) פלטפורמה להפעלת בלוגים זעירים (microblogging) של משתמשים והוא פחות חשוף לצנזורה. למשתמשיו מוצעת האפשרות לפרסם טקסטים, קטעי וידיאו, תמונות ומוסיקה; לשתף תוכן מבלוגים של משתמשים אחרים ולנהל שיח מקוון בפומבי או באמצעות הודעות פרטיות. אמנם, גם טמבלר מגדיר תנאי שימוש האוסרים על הסתה, פעילות בלתי-חוקית והפצת תמונות הרג ודברי-שטנה. אולם צוות האתר, המונה לעת עתה 318 איש, מתקשה לנטר את תעבורת המידע הכוללת למעלה ממאתיים מיליון בלוגים שמייצרים למעלה מתשעים ושמונה מיליארד הודעות מדי יום.⁴ אשר על כן, מתקשים מפעילי טמבלר לאתר חשבונות הפועלים למען ארגון דאע"ש, וכל עוד לא אותר חשבון כזה או דווח על ידי משתמשים אחרים, הוא יכול להמשיך בפעילותו לאורך זמן. מסיבה זו בדיוק הפכה טמבלר לפופולארית במיוחד בקרב תומכי דאע"ש ופעיליו.

מבחינת הרכבם הדמוגרפי, משתמשי טמבלר – ובכלל זה גם תומכי דאע"ש – הם בעיקר צעירים, חלק נכבד מהם נשים ודוברי השפה האנגלית.⁵ במבט ראשון קשה לזהות את החשבונות המזוהים עם דאע"ש, שכן אלו דומים במאפייניהם לתכנים המופצים על ידי מוסלמים צעירים מכל רחבי העולם, המשלבים הגיגים לגבי העולם הבא וציטוטים מן קוראן לצד בדיחות אודות בית-הספר ושיתופים מחוויות היום-יום.

כמו כן היות ורבים מהגולשים מחזיקים בתפישת עולם אנטי-מערבית, הרי שהתבטאויות פוליטיות במסגרת הבלוגים הינן דבר שבשגרה. את תומכי דאע"ש ברשת זו מייחדים, אם כן, שיתופי תמונות של לוחמי הארגון (מג'אהדון) ושל דגל דאע"ש, אותם הם מעדיפים על פני תיעוד ייסורי הפליטים מסוריה או דגלי ארצות מוצאם, וכן התבטאויות בשבח ההקרבה העצמית (אסתשהאד). דוגמה טובה לכך היא הבלוגרית הדנית "בת ח'ליל" (bint Khalil – ח'ליל עשויה להיות העיר חברון או לחילופין שם אביה של הגולשת),⁶ המשלבת בחשבונה גרפיקה של פרחים, תמונות מסרטים פופולריים, תמיכה בעמים מדוכאים ברחבי העולם, לצד דגלי דאע"ש השחורים⁷ ותכנים ששותפו מתוך בלוגים של תומכי דאע"ש המפארים את לוחמי הארגון.⁸

בלוגרים האוהדים את דאע"ש ברשת טמבלר נוטים לעקוב אחר חשבונות משתמשי טמבלר ורשתות חברתיות אחרות החיים או נלחמים בשטחי "המדינה האסלאמית", ומרבים לשתף את תוכנם. פופלארי במיוחד למעקב וציטוט הוא חשבון הטוויטר "ציפור גן העדן" (Bird of Jannah), המנוהל על ידי צעירה דוברת אנגלית ממוצא מלזי, באמצע שנות העשרים לחייה, שהצטרפה לשורות דאע"ש בעיירה טבקה שבסוריה. אף על פי שהחשבון הוסר מספר פעמים, נכון להיום עוקבים אחריו כ-1500 גולשים.⁹ רבים עוקבים גם אחר הבלוג "יומנה של מהגרת" (Diary of a Muhajira), המתאר באופן סדור את חוויותיה של הכותבת כאשה ב"מדינה האסלאמית". לצד גרפיקה המשלבת פסוקי קראן, אמרות בשבח ההקרבה העצמית, הג'יהאד והחיים בעולם הבא,¹⁰ פונה בעלת הבלוג אל העוקבים, ובעיקר העוקבות, וקוראת להן להצטרף לדאע"ש כלוחמות או

אין חיים אמתיים מלבד החיים בעולם הבא

לסייע לארגון במסגרת יכולותיהן האחרות.¹¹ כמו כן היא מרבה לתאר את אורח החיים שלה ושל בעלה (לוחם דאע"ש בעצמו) ושל חבריו בתחומי "המדינה האסלאמית".¹² תשומת לב תקשורתית רבה הופנתה לסיפור האהבה שנרקם בין מנהלת הבלוג ובעלה,¹³ במיוחד מפני ש"ציפור גן העדן" מייצגת את אותן נשים אשר בחרו לחיות בשטחי המדינה האסלאמית ורואות בכך הזדמנות להקרבה עצמית. אכן, מלבד המענה לשאלות עוקבים וקישורים לבלוגים אחרים המזוהים עם דאע"ש, מציגה בעלת הבלוג הכוונה וקישורים לאתרים המספקים מידע למעוניינים להגיע לשטחי המדינה האסלאמית.¹⁴

בלוג נוסף הבולט בזיהויו עם דאע"ש ברשת טמבלר מנוהל על ידי "אביר הג'יהאד" (Paladin of Jihad), גולש כבן עשרים מן האיים המלדיביים. בהודעתו הראשונה מה-31 בינואר 2014 הצהיר כי מטרת הבלוג להוות מצע למחשבותיו והביע תקווה כי עוקביו יפיקו תועלת משיתוף הרעיונות.¹⁵ בתחילה אפיינו את תכני הבלוג הקריאות למוסלמים להכיר בחולשותיהם ולתקן, הן ברובד האישי והן בזה הקהילתי-קולקטיבי. אולם עד מהרה שולבו במסריו גם תכנים מתריסים, רשימות ציוד הנדרש לנסיעה לסוריה ואף הנחיות מפורטות כיצד להיכנס לשטחי המדינה האסלאמית דרך טורקיה.¹⁶ כל זאת, בזמן שבעל הבלוג שוזר במסריו מילות האשטאג המזוהות עם הארגון וסלנג אנגלי.¹⁷ בלוגרים רבים העוקבים אחר "אביר הג'יהאד" ונוהגים לצטט מדבריו הביעו תמיכה ונכונות להצטרף לדאע"ש. דוגמה טובה לכך היא בעלת הבלוג "האמריקאית" (al-Amriki) הידועה גם בכינוי "אם קירין" (Umm Kirin),¹⁸ צעירה כבת תשע-עשרה שככל הנראה התאסלמה. בעמוד הטמבלר שלה מוצג בגאווה דגל דאע"ש ובעמוד המקביל ברשת ask.fm היא מספרת שאמה החרימה את דרכונה מחשש שמא תעזוב את ארצה במטרה להצטרף לשורות הארגון.¹⁹

לסיכום, נראה כי מרבית משתמשי טמבלר המזוהים עם דאע"ש אינם מהווים סכנה ממשית: הם לא ביצעו פשעים, אין להם בדרך כלל כוונה מוצהרת להצטרף לקרבות בעיראק ובסוריה ופעילותם המקוונת, האנונימית על פי רוב, איננה מתורגמת לפעילות ממשית. עם זאת, פעילותם ברשת טמבלר – שאפשר לראות בה מעין שסתום לפריקת לחץ – מקשה על זיהויו של מעגל קטן אך משמעותי של בלוגרים שכן תומכים באופן פעיל בדאע"ש ומגייסים פעילים לשורותיו. זהו אתגר משמעותי שעמו נדרשים להתמודד מנהליהן של כל הרשתות החברתיות, והוא מצריך יכולות טכנולוגיות וכוח אדם רב. בהיעדר אמצעי מעקב ופיקוח יעילים, יוכלו יותר ויותר בלוגרים כדוגמת "ציפור גן העדן" ו"אביר הג'יהאד" להפיץ בקלות את מסריהם ולהשפיע על צעירים בדמותה של "אם קירין" שמצטרפים לדאע"ש הלכה למעשה.

מוסיקת פופ, פוליטיקה וביקורת חברתית:

תגובות ברשתות האיראניות להרצאת ד"ר יוסף-עלי אבאזרי

ד"ר רוז צימט

הרצאתו של הסוציולוג האיראני, ד"ר יוסף-עלי אבאזרי (בתמונה), בכנס שקיימה אגודת הסוציולוגיה באוניברסיטת טהראן ב-9 בדצמבר, עוררה שיח ציבורי נוקב ברשתות החברתיות בשבועות האחרונים. ההרצאה דנה בתגובות למותו של זמר הפופ, מורתזא פאשאאי, בחודש נובמבר ממחלת הסרטן בגיל 30. מסע הלווייתו של פאשאאי הפך לאירוע ההתקהלות הגדול ביותר מאז המחאה העממית שפקדה את איראן בשנת 2009.

אבאזרי, שמזוהה עם האופוזיציה הרפורמיסטית ותמך בעבר בנשיא ח'אתמי, ניצל את הרצאתו כדי להטיח ביקורת חריפה בחברה האיראנית, בשלטונות המדינה ובסצנת מוסיקת הפופ במדינה. הוא הלין על כך שבעוד שמותו של פאשאאי עורר תגובות ציבוריות עזות, נותר הציבור אדיש בסוגיות אחרות, כמו למשל מצוקותיהם הקשות של תושבי מחוז סיסתאן-בלוצ'יסתאן בדרום-מזרח המדינה. אבאזרי ציין כי תגובות הציבור למות הזמר מעידות על פשיטת הרגל התרבותית

של החברה האיראנית בעידוד השלטונות. מהומות קיץ 2009 עוררו, לדבריו, פחד הדדי בין המשטר לציבור, שהביא לכינון אמנה בין האזרחים לשלטונות שקידמה את תהליך הדה-פוליטיזציה של החברה – מחד גיסא מתרחקים האזרחים ממעורבות פוליטית, ומאידך גיסא השלטונות מעודדים מגמה זו באמצעות שילוב אומנים, ספורטאים וזמרים פופולאריים בפוליטיקה, ובעידוד טקסים, כדוגמת מסע ההלוויה של זמר הפופ, המאפשרים לאזרחים לבטא את תחושותיהם בדרכים לא-פוליטיות. אבאזרי תקף באופן מיוחד את הנשיא רוחאני בטענה שמדיניותו נועדה להסיט את תשומת לב האזרחים מסוגיות פוליטיות רגישות לסוגיות כלכליות ותרבותיות, ואף ביטא זלזול מוחלט במוסיקת הפופ בהגדירו אותה כ"מוסיקה הוולגרית, הפשוטה, הטיפשית והגרועה ביותר", המבטאת את שקיעת החברה ומעודדת תפיסות פאשיסטיות.²⁰

הרצאתו מעוררת המחלוקת של אבאזרי, שזכתה לעשרות שיתופים ברשת, עוררה סערה ציבורית. חלק מהגולשים שיבחו את הסוציולוג על אומץ לבו ועל נכונותו למתוח ביקורת פומבית בוטה. תומכיו טענו כי דבריו מייצגים נכוחה את מצבה העגום של החברה האיראנית החווה שקיעה תרבותית וערכית.²¹ עם זאת, רוב הגולשים תקפו את הסוציולוג בחריפות ומתחו ביקורת הן על

תוכן דבריו והן על סגנונו. בראש ובראשונה, הם ביקרו את שימושו בביטויי גנאי, כגון "אידיוטים", והבהירו כי גם אם מדובר בביקורת מוצדקת הרי שראוי היה להשמיעה באופן מכובד.²²

לצד הביקורת על סגנונו של אבאזרי עורר גם תוכן דבריו שיח ער ברשתות בהשתתפות מאות גולשים, ובהם סוציולוגים, אנשי רוח ועיתונאים בולטים. השיח נסוב בעיקר סביב טענותיו ביחס לתהליך הדה-פוליטיזציה בחברה האיראנית, ביקורתו על הצעירים והתייחסותו המזלזלת למוסיקת הפופ. הפעיל הרפורמיסטי הגולה, עלי עליזאדה, טען כי גם אם במידה מסוימת משקפת ביקורתו של אבאזרי את המציאות החברתית באיראן, וגם אם לא ניתן להכחיש את תהליך הדה-פוליטיזציה בעידוד השלטונות, הרי שאין כל קשר בין תהליך זה לאבל הציבורי על מות פאשאאי, ולא ניתן לראות בטקס הלווייתו ביטוי למדיניות ממשלתית מכוונת. אמנם, הממשלה הנוכחית מסתייגת ממעורבות ציבורית בפוליטיקה, אך היא אינה אחראית לדה-פוליטיזציה הנובעת מפעילותם של כוחות שמרניים, מנגנוני אכיפת החוק ומשמרות המהפכה, וכן מהמשבר הכלכלי הפוקד את המדינה בשנים האחרונות.²³

גם הסוציולוג מוחמד-רזא ג'לאאייפור דחה את הטענה כי שילוב ידוענים בפוליטיקה ועידוד טקסים שאינם פוליטיים הם תוצאה של מדיניות ממשלתית מכוונת, וטען כי מדובר בביטוי לרצון הציבור. גם הלוויית הענק של פאשאאי היתה, לדברי ג'לאאייפור, תוצר של התארגנות ציבורית ספונטנית באמצעות הרשתות החברתיות והטלפונים הסלולאריים, והתקשורת הממלכתית נאלצה לסקר את האירוע רק כאשר התברר היקפו. כמו כן דחה את קובלנת אבאזרי על כך שמעורבותו הפוליטית של הציבור פחתה. לדידו, משך הזמן הרב של תנועת המחאה לאחר בחירות

2009, שיעור ההשתתפות הגבוה יחסית בבחירות והעניין שמגלה הציבור בסוגיות פוליטיות כגון תוכנית הגרעין, מעידות על מעורבות פוליטית ערה, הן בהשוואה לעבר והן ביחס לחברות אחרות.²⁴

ביקורתו של אבאזרי כנגד מוסיקת הפופ עוררה גם כן התנגדות חריפה. גולשים רבים טענו כי מוסיקה היא עניין של טעם ולאף אחד אין זכות להגדיר סגנון מסוים כנחות. עוד הוסיפו כי אין קשר בין מוסיקת פופ לשקיעה תרבותית או מוסרית, ולראיה ניתן להביא את פריחת המוסיקה הקלאסית בגרמניה הנאצית. גילאא'יפור ציין שמוסיקה קלאסית פרח באיראן ובאירופה דווקא בתקופת שלטונם של שליטים רודניים ואילו מוסיקת פופ דוכאה הן על-ידי השלטון הסובייטי והן על-ידי המשטר הנוכחי באיראן. זאת ועוד, מעורבותם הפוליטית של צעירים איראנים עירוניים הנחשבים לצרכני מוסיקת פופ עולה כמה מונים על זו של אזרחים המעדיפים מוסיקה מסורתית.²⁵

השיח שעוררה הרצאתו של אבאזרי התרחב לדיון עקרוני בחולשת האינטלקטואלים האיראנים בכלל והסוציולוגים בפרט. הסוציולוג ארמאן זאכרי טען כי אינטלקטואלים שמרנים כדוגמת אבאזרי, המנותקים מהציבור ומעדיפים להסביר את העולם במקום לפעול לשנותו, אשמים במידה רבה בתהליך הדה-פוליטיזציה שנגדו הוא יוצא. אינטלקטואלים אלה העדיפו להתרחק מהפוליטיקה והמשיכו בעבודתם באוניברסיטאות גם כאשר סטודנטים הושעו מלימודיהם בשנים האחרונות בשל פעילותם הפוליטית וכאשר מנהלי אוניברסיטאות חסרי כישורים מונו לתפקידים מסיבות פוליטיות.²⁶ העיתונאי הגולה פואד שמס טען כי הסוציולוגים האיראנים מנותקים מהחברה אותה הם חוקרים, והמליץ להם לנסוע בתחבורה הציבורית במקום לשבת במגדל השן ולעסוק בתיאוריות.²⁷

הביקורת כלפי אבאזרי גלשה עד מהרה גם לפסים אישיים. אחד הגולשים כתב כי אין שום אומץ בהפגנת חוסר כבוד כלפי זמר צעיר שמת ממחלה קשה, וכי אילו הסוציולוג היה אכן אמיץ, הוא היה יושב כעת בכלא אווין.²⁸ לבסוף, דברי אבאזרי עוררו תחושות כעס כה עזות עד שמתנגדיו השיקו דף פייסבוק בשם: "אנחנו שונאים את יוסף אבאזרי".²⁹

השיח הנוקב בעקבות דברי אבאזרי שב ומצביע על הפיכת הרשתות לבמה מרכזית לניהול שיח ציבורי סביב תהליכים המתחוללים בחברה האיראנית, ובכלל זה חולשותיה הערכיות ונטייתה הגוברת לאינדיבידואליזם, לבורחנות (אסקפיזם) ולהעדר סולידריות חברתית. התגובות הסוערות לביקורת שהשמיע אבאזרי מבטאות, מחד גיסא, את הפוטנציאל הטמון ברשתות לניהול שיח ער וחיוני, ומאידך גיסא את הרגישות הקיימת בחברה האיראנית לביקורת הנתפסת בעיניה כפוגענית, מתנשאת ומשפילה.

שארלי הבדו: טורקיה מהלכת על החוט הדק שבין איסלאם למערב

חי איתן כהן ינרוג'ק

בשבועות האחרונים סערו הרשתות החברתיות בטורקיה על רקע הטבח שביצעו מחבלים המזוהים עם ארגון אל-קאעידה בחצי האי ערב במערכת עיתון הסאטירה הצרפתי, "שארלי הבדו", שפרסם קריקטורות של הנביא מוחמד. כמדינה הנעה בין זהות אסלאמית לצביון דמוקרטי ושואפת להיחשב חלק מהעולם המערבי, הציב הטבח את טורקיה במלכוד. מחד גיסא, רבים מאזרחי טורקיה בכלל וממשלת ה-AKP בפרט, ראו בקריקטורות פגיעה בוטה באסלאם תחת כסות של חופש ביטוי. מאידך גיסא, מעשה הטבח על ידי מחבלי אל-קאעידה עורר סלידה בקרב רבים, בין היתר משום תרומתו לחיזוק הלכי רוח אנטי-מוסלמיים באירופה. אשר על כן, הצטרף ראש ממשלת טורקיה, אחמט דאוטאולו, למנהיגי העולם בתהלוכה ההמונית בפרזיז תוך שהקפיד להדגיש כי אין כל קשר בין מעשי הטרור הנפשעים לדת האסלאם.

רגשות אמביוולנטיים אלו ביחס לטבח השתקפו היטב גם ברשתות החברתיות. בדומה לגולשים מכל רחבי העולם, מיד לאחר הטבח הפך ההאשטאג #JeSuisCharlie רווח בקרב גולשים טורקים, שבתגובותיהם הביעו תנחומים למשפחות הנרצחים, הדגישו את קדושת החיים והעלו על נס את חופש הביטוי. דרך הרשתות אף התארגנה הפגנה

ברחוב אסתקלאל באיסטנבול, תחת הסיסמא "כולנו שארלי". (בתמונה משמאל) מצד שני, ניתן למצוא ברשתות הטורקיות גם תגובות המאשימות את הקריקטוריסטים בהזמנת הרצח ואף דברי שבח והלל למפגעים. תמיכה זו גלשה מעבר למרחב המקוון, שעה שבשלטי חוצות של עיריית טאטוואן במזרח המדינה נתלו כרזות (בתמונה מימין) בזו הלשון: "נוחו בשלום האחים קואשי

אשר נקמו למען הנביא, שאלוהים יקבל את הקרבתכם למענו. כשאתם [המערב] פוגעים הרי ש[הפגיעה] היא לשם הדמוקרטיה, כאשר אנו נוקמים, הרי שזה טרור". הפצת צילומי הכרזות ברשת עוררה גל של תגובות חריפות, שבעקבותיהן מיהרה עיריית טאטוואן להתנצל ולהסירן בטענה שנתלו ללא אישורה.³⁰

במקביל נפוצו ברשתות הטורקיות גם תיאוריות קונספירציה. היו שטענו כי מאחורי הפעולה עומדים סוכני המוסד הישראלי, על רקע רצון ישראל להעניש את צרפת על תמיכתה בהקמת מדינה פלסטינית באו"מ וכדי להכפיש את שמו של האסלאם בכל רחבי העולם. הטבח ב"היפר כשר" יומיים לאחר מכן ובו נרצחו ארבעה יהודים, הוסבר, אפוא, כניסיון ישראלי לטשטש כל מעורבות בזה הראשון. מופרחות ככל שהיו, תיאוריות הקונספירציה זלגו מן המרחב הרשתי לערוצי חדשות והעיתוניים הטורקיים המזוהים עם הממשלה. אפילו ראש עיריית אנקרה הידוע בעמדותיו האנטי-ישראליות, מליך גוקצ'ק, הפנה בגלוי אצבע מאשימה לעבר ירושלים.³¹

הצטרפותו של ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, לצעדה בפרזיז רק הוסיפה שמן למדורה וגררה תגובות חריפות ברשתות הטורקיות. ברוח דברי הנשיא ארדואן, שמתח ביקורת חריפה נגד

נוכחות נתניהו בפריז בעוד הוא עצמו נושא באחריות למותם של מאות פלסטינים במסגרת מבצע "צוק איתן", הפיצו הגולשים את הסיסמה "המחבל הגדול ביותר הינו נתניהו"³². בנוסף, הצטרפו רבים מהגולשים לאזהרות ארדואן מפני התגברות האיסלאמופוביה, וכן לביקורתו כלפי מדינות אירופה "הנוהגות בצביעות". גולשים אלו טענו כי מצד אחד מגבילות ממשלות אירופה את חופש הביטוי בהטילן עונשים כבדים על מכחישי שואה, אך בה בעת לא עושות דבר נגד מתקפות על סמלים מקודשים של האסלאם, כמו במקרה של הקריקטורות שפרסם "שארלי הבדו".

הסערה סביב "שארלי הבדו" צברה תאוצה בשנית, לאחר שזה פרסם בעמוד הראשי של גיליונו האחרון קריקטורה נוספת של הנביא מוחמד. עם פרסום הידיעה התאגדו גולשים המתנגדים להפצת העיתון בטורקיה תחת הסיסמאות "אנחנו לא שארלי" ו"לא ניתן להפיץ את שארלי הבדו במדינה שלי"³³. המחאה ברשת, כמו גם פנייה של גורמים פרטיים לבית המשפט במטרה לעצור את הפצת העיתון, הובילו לפסיקה האוסרת את הפצתו מטעמים של שמירה על קודשי הדת, וגם הגלישה לאתרים המציגים את הקריקטורות נחסמה. המשנה לראש הממשלה, יאלצין אקדואן, ביטא תמיכה מלאה בהחלטה וציין בחשבון הטוויטר שלו כי: "ההתקפות נגד הנביא אינן נחשבות לחופש ביטוי אלא פרובוקציה"³⁴.

עמדה אחרת ביטא העיתון הכמאליסטי "ג'ומהוריטי", אשר איבד עיתונאים רבים בהתנקשויות פוליטיות במהלך שנות התשעים, על רקע ביקורתו החוזרת ונשנית נגד התחזקות האסלאם הפוליטי במדינה. בעמוד השער של "ג'ומהוריטי" הודיעה מערכת העיתון כי בכוונתה לפרסם את הגיליון הסאטירי האחרון של "שארלי הבדו" בטורקיה במוסף מיוחד, ללא העמוד ראשון המציג קריקטורה של הנביא. אלא שבטרם הספיק "ג'ומהוריטי" להוציא לפועל את כוונתו, פשטו כוחות משטרה על מערכת העיתון במטרה לוודא כי אכן הוסר העמוד השנוי במחלוקת. בעקבות פעילות המשטרה התאחדו כמאליסטים רבים למחאה תחת הסיסמה: "יש לשמור על ג'ומהוריטי" והפגינו למען השמירה על חופש הביטוי במדינה.³⁵ בו בזמן ערכו המתנגדים להפצת "שארלי הבדו" בטורקיה הפגנה משלהם, בה השמיעו סיסמאות כגון: "האחים קואשי – אנו שומרים על כבודכם"³⁶.

פרשת הטבח במערכת "שארלי הבדו" והשלכותיה על השיח הציבורי בטורקיה מדגישים, שוב, את התנדנדות המדינה בין שני קטבים מנוגדים. מצד אחד, תחת שלטון ארדואן שב האסלאם למרכז החיים הציבוריים, ומצד שני, טורקיה עדיין שואפת להימנות על המחנה המערבי ודומה כי הערכים האירופיים שהוטמעו במדינה במשך עשרות בשנים לא איבדו מאחיזתם בקרב האזרחים. אשר על כן, נקרע הציבור הטורקי בין רצונו לבטא תמיכה מלאה בחופש הביטוי, לבין הסתייגותו מפגיעה בסמלי האסלאם. המחאות סביב העיתון "ג'ומהוריטי" מדגימים היטב את השלכות המעשיות של קיטובים אלו על החברה הטורקית, ואילו התנהלות אנקרה סביב הפרשה – קרי, השתתפות דאוטאולו בצעדה בפריז ובו בזמן הסתייגותו מזיהוי מעשי הטרור עם האסלאם והחשש שהביע ארדואן מפני התגברות האסלאמופוביה – מעידים על שאיפת טורקיה להלך בין הטיפות ולהתמקם בגבול המטושטש שבין אסלאם למערב.

---

¹ <http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2014/12/14/Shami-Witness-arrest-rattles-ISIS-cages-on-Twitter.html>

<http://www.nationaljournal.com/tech/al-qaida-and-isis-use-twitter-differently-here-s-how-and-why-20141009>²

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/11039900/Twitter-suspends-Islamic-State-accounts.html>³

<https://www.tumblr.com/about>⁴

<http://brandongaille.com/26-astonishing-tumblr-demographics-trends-and-stats/>⁵

<http://bintkhalil.tumblr.com/>⁶

<http://bintkhalil.tumblr.com/post/103125207858/islamismourway>⁷

<http://bintkhalil.tumblr.com/post/103542855218/w0rldofmina-revert-toreality>⁸

<https://twitter.com/birdofjannah>⁹

<http://diary-of-a-muhajirah.tumblr.com/post/98034577019/shaykh-anwar-al-awlaki-rahimullah-commented-on>¹⁰

<http://diary-of-a-muhajirah.tumblr.com/post/98134165889/why-am-i-left-behind-for-those-who-wants-to>¹¹

<http://diary-of-a-muhajirah.tumblr.com/post/97959430134/confession-my-life-in-the-islamic-state-part>¹²

<http://www.news.com.au/technology/online/is-jihadi-bride-blogs-her-disturbing-syrian-love-story/story-fnjwnhzf-1227063652129>¹³

<http://diary-of-a-muhajirah.tumblr.com/post/100754732099/attention-contacts-for-brothers-and-sisters-as>¹⁴

<http://paladinofjihad.tumblr.com/post/75150924011/what-is-this-blog-about>¹⁵

<http://paladinofjihad.tumblr.com/post/86834523440/dustyfeet-part-6-issues-about-turkey>¹⁶

<http://paladinofjihad.tumblr.com/page/2>¹⁷

<http://al-amriki.tumblr.com/>¹⁸

<http://ask.fm/alamriki>¹⁹

<https://www.youtube.com/watch?v=W0Is3DGcrlo>²⁰

<https://www.facebook.com/video.php?v=941185439243301>²¹

<https://www.facebook.com/Iranwire/posts/593869584092780>²²

<https://www.facebook.com/video.php?v=941185439243301>²³

<https://www.facebook.com/Alizadeh.Ali/posts/10153003388842784?pnref=story>²⁴

<https://www.facebook.com/jalaeipour/posts/10101003925143129>²⁵

<https://www.facebook.com/jalaeipour/posts/10101003925143129>²⁶

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1015387741821585&set=a.100580613302307.1244.100.000511059683&type=1&theater>²⁷

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152941135181079&set=a.75005716078.97214.54371.6078&type=1&theater>²⁸

<https://www.facebook.com/video.php?v=941185439243301>²⁹

<https://www.facebook.com/pages/%D9%85%D8%A7-%D8%A7%D8%B2-%DB%8C%D9%88%D8%B3%D9%81-%D8%A7%D8%A8%D8%A7%D8%B0%D8%B1%DB%8C-%D9%85%D8%AA%D9%86%D9%81%D8%B1%DB%8C%D9%85/792791607455282>³⁰

“Tatvan’da asılan afiş sahte mi? Kaldırıldı mı?”, T24, January 10, 2015

<http://t24.com.tr/haber/tatvanda-olay-yaratan-afis-allahin-resulunun-ocunu-alan-kuasi-kardeslere>³¹

[Accessed: January 15, 2015] [allah-sehadetinizi-kabul-etsin,283341](#)

“Ankara Mayor Gökçek: Mossad is behind Paris attacks”, Today’s Zaman, January 12, 2015

http://www.todayszaman.com/diplomacy_ankara-mayor-gokcek-mossad-is-behind-paris-attacks_369544.html³²

#EnBüyükTeröristNetanyahu , #NetanyahuWarCriminal

#BenCharlieDegilim #JeNeSuisPasCharlie #IamNotCharlie #ÜlkemdeCharlieHebdoDağıtılamaz³³

#IchBinNichtCharlie

“Twitter’da hakaret, küfür, tehdit ve nefret söylemi dolu kampanya: #ÜlkemdeCharlieHebdoDağıtılamaz”, T24, January 14, 2015

<http://t24.com.tr/haber/twitterda-hakaret-kufur-tehdit-ve-nefret-soylemi-dolu-kampanya-ulkemdecharliehebdodagitilamaz,283664>³⁴

[Accessed: January 15, 2015]

“Charlie Hebdo dergisinin kapađına eriřim yasađı”, Haberler, January 14, 2015 ³⁴
<http://www.haberler.com/charlie-hebdo-dergisinin-kapagina-erisim-yasagi-6867408-haberi/>

[Accessed: January 15, 2015]

#CumhuriyeteSahipCik #cumhuriyetteyasakolmaz #cumhuriyet ³⁵

Kuası kardeşler onurumuzdur ³⁶